УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ
ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

Датум 13. април 2017.

ИЗВЕШТАЈ О ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ, КАНДИДАТА И МЕНТОРА ЗА ИЗРАДУ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ

1. Датум и орган који је именовао комисију:

Одлуком од 15. марта 2017. Научно-наставног већа Филолошког факултета Универзитета у Београду образована је комисија за оцену подобности докторанта Данила Алексића, мастер, који је пријавио тему под насловом „Категорија аниматности и форма акузатива у српском језику".

2. Састав комисије са назнаком имена и презимена сваког члана, звања, назив уже научне области за коју је изабран у звање, датум избора у звање и назива факултета, установе у којој је члан комисије запослен:

1. Ментор: др Весна Ломпар, ванредни професор, Савремени српски језик, 2016, Филолошки факултет Универзитета у Београду,
2. Др Рајна Драгићевић, редовни професор, Савремени српски језик, 2013, Филолошки факултет Универзитета у Београду,
3. Др Марина Спасојевић, научни сарадник, 2016, Институт за српски језик САНУ.

II БИОГРАФИЈА КАНДИДАТА

Датум и место рођења: 22. октобар 1987, Сомбор

Радно искуство

2015. и 2016. година: Лектор у Међународном славистичком центру на Филолошком факултету у Београду.

Од 2014. године: Асистент за ужу научну област Српски језик, предмет Савремени српски језик на Катедри за српски језик са јужнословенским језицима Филолошког факултета Универзитета у Београду.

2013. година: Сарадник у настави на предмету Морфологија и творба речи српског језика на Филолошком факултету Универзитета у Београду.

Од 2011. до 2013. године: Сарадник у Центру за српски језик као страни на Филолошком факултету Универзитета у Београду (лектура и превођење текстова за онлајн курс, у једном периоду и наставни рад); истраживач на пројекту Српски језик и његови ресурси: теорија, опис и примене, који финансира Министарство просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије.

Образовање

Од 2011. године: Студент докторских студија на Филолошком факултету Универзитета у Београду (модул Српски језик); 2016. године уписана шеста година студија.

Од 2010. до 2011. године: Мастер студије на Филолошком факултету Универзитета у Београду на студијском програму Српски језик (смер Српски језик – теорија и настава), завршене са просечном оценом 10. Мастер рад на тему *Проблем апстрактности у језику на примеру множине апстрактних именица на* -ост одбрањен 27. X 2011. са оценом 10 пред комисијом чији су чланови били проф. др Мирослав Николић (ментор) и доц. др Весна Ломпар.

Од 2006. до 2010. године: Основне студије на Филолошком факултету Универзитета у Београду, смер Српски језик и књижевност, завршене 29. IX 2010. године са просечном оценом 9,80.

Од 2002. до 2006. године: Гимназија „Вељко Петровић“ у Сомбору, друштвено-језички смер. Просечна оцена: 5,00. Учешће на републичким такмичењима из српског (са освајаним другим и трећим местом), енглеског и латинског језика.

Учешће на научним скуповима и семинарима

2016. година

- учесник на Научном састанку слависта у Вукове дане (са рефератом *Аниматност и живе*

III БИБЛИОГРАФИЈА КАНДИДАТА

2016. година

- О прилошким и придевским допунама глаголу *ос*(*ј*)*ећати се* (*Српски језик* XXI, стр. 595–615)
- Глаголи, узвици и фонестема *ц* (*Научни састанак слависта у Вукове дане* 45/1, стр. 479–492)
- [Приказ] Компаративно-критичка студија о граматикама (Весна Ломпар, *Врсте речи и граматичка пракса (од Вука до данас)*, Друштво за српски језик и књижевност Србије, Београд, 2016) (*Књижевност и језик* LXIII, 1–2, стр. 191–194)

2015. година

- Нова језичка игра у настави (*Књижевност и језик* LXII, 1–2, стр. 189–203)

2013. година

- Непроменљива реч *сигурно* – значења, употребе и класификација (*Књижевност и језик* LX, 3–4, стр. 439–453)

– [Излагање на конференцији] Проблем дистинкције апстрактно–конкретно и класификација именица (*Савремена проучавања језика и књижевности: зборник радова са IV научног скупа младих филолога Србије одржаног 14. марта 2012. године на Филолошко-филозофском факултету у Крагујевцу*, књ. 1,

IV ОЦЕНА ДА ЛИ ЈЕ КАНДИДАТ ПОДОБАН ДА РАДИ ДИСЕРТАЦИЈУ

Увидом у биографију и библиографију кандидата, комисија сматра да кандидат Данило Алексић испуњава све услове за израду докторске дисертације.

V ОЦЕНА ПОДОБНОСТИ ПРЕДЛОЖЕНОГ МЕНТОРА

За ментора је предложена др Весна Ломпар, ванредни професор Филолошког факултета у Београду, Катедра за српски језик

Библиографија ментора са најмање 5 јединица релевантних за област из које се ради докторска дисертација.

1) Заменице са префиксом *и-* у српском језику*, Научни састанак слависта у Вукове дане,* Београд, бр. 26/$_2$, 1997, стр. 155–163.
2) Статус и класификација речци у сербокроатистичким граматикама, *Научни састанак слависта у Вукове дане,* Београд, бр. 27/$_2$, 1998, стр. 239–246.
3) Дистрибуција конкурентних падежних наставака именица према сербокроатистичким граматикама и речницима, *Научни састанак слависта у Вукове дане,* Београд, бр. 29/$_1$, 2000, стр. 161–175.
4) Систематизација врста речи у савременом српском језику, *Научни састанак слависта у Вукове дане,* Београд, 32/3, 2003, стр. 35–51.
5) Дефинисање именица, *Научни састанак слависта у Вукове дане,* Београд, 32/$_3$, 2003, стр. 51–63.
6) Значај појединачних примера за дефинисање језичких појмова, *Научни састанак слависта у Вукове дане,* Београд, 33/3, 2004, стр. 47–55.
7) Анализа приступа придевима у сербокроатистичким граматикама, *Наш језик*, Београд, књ. 35/1–4, 2004, стр. 23–29.
8) О класификацији именица у сербокроатистичким граматикама, *Научни састанак слависта у Вукове дане,* Београд, 34/3, 2005, стр. 177–185.
) *Врсте речи и граматичка пракса (од Вука до данас)*, Београд: Друштво за српски језик и књижевност Србије, Чигоја штампа, 2016, стр. 426.

Комисија сматра да ванредни професор др Весна Ломпар **испуњава све услове за ментора ове докторске дисертације за област** Савремени српски језик.

VI ОЦЕНА ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ:

ОЦЕНА:

1. формулације назива тезе (наслова)

Комисија закључује да је радни назив тезе Категорија аниматности и форма акузатива у српском језику

прикладан и да добро репрезентује суштину предложене теме истраживања.

2. предмета (проблема) истраживања

Опис теме:

Познато је да у српском језику код именица мушког рода прве врсте акузатив једнине може имати два облика и да избор између њих зависи од онога што дата именица означава. Према М. Стевановићу, ако је то живо биће, акузатив једнине је једнак генитиву једнине, а ако пак није, акузатив једнине је једнак номинативу једнине, с тим да има одступања од тог принципа. У дисертацији ће се истраживати утицај ове семантичке опозиције – категорије „живо"/„неживо", тј. категорије „аниматности" – на облик акузатива једнине у парадигмама поменутих именица.

Комисија закључује да је предложени предмет истраживања својом сложеношћу, актуелношћу и значајем у областима дисертације.

3. Библиографија прелиминарних истраживања

Кандидат је приложио библиографију од 11 библиографских јединица релевантних за истраживање.

1. Bernard Comrie, *Language Universals and Linguistic Typology. Syntax and Morphology*, Oxford: Basil Blackwell Publisher Limited, 1989.
2. Марија Стефановић, *Категорија аниматности у српском и руском језику*, Нови Сад: Академска књига, 2008.
3. М. Дешић, Акузатив једнине именица мушког рода и полисемија, Београд: *Научни састанак слависта у Вукове дане*, 26/2, 1997, 185–193.
4. В. Ломпар, Дистрибуција конкурентних падежних наставака именица према сербокроатистичким граматикама и речницима, Београд: *Научни састанак слависта у Вукове дане*, 29/1, 2000, 161–175.
5. Mutsumi Yamamoto, *Animacy and Reference. A cognitive approach to corpus linguistics*, Philadelphia, Amsterdam: John Benjamins Publishing Company, 1999.

Ö. Dahl, Animacy and egophoricity: Grammar, ontology and phylogeny, *Lingua*, 118, 2008, 141–150.
William Croft, *Typology and Universals*, Cambridge: Cambridge University Press, 2003.
S. Fauconnier, Differential Agent Marking and animacy, *Lingua*, 121, 2011, 533–547.
G. Legendre *et al.*, An Optimality-Theoretic Typology of Case and Grammatical Voice Systems, *Proceedings of the 19th Meeting of the Berkeley Linguistics Society: General Session and Parasession on Semantic Typology and Semantic Universals*, 1993, 464–478.
N. Snider, A. Zaenen, Animacy and Syntactic Structure: Fronted NPs in English, *Intelligent Linguistic Architectures: Variations on themes by Ronald M. Kaplan*, Stanford: CSLI Publications, 2006, 323–338.
G. Bossong, Animacy and Markedness in Universal Grammar, *Glossologia* 2-3, 1983-1984, 7–20

4. циљеви истраживања

М. Дешић (1997: 187) констатује да „[п]итање облика акузатива једнине, и поред свега што је досад написано, није још у потпуности ријешено", те да ће се „[п]роучавањем обимније грађе доћи [...] до нових сазнања" и добити „можда унеколико друкчија слика од досадашње". *Категорија аниматности у српском и руском језику* (Стефановић 2008) прва је монографија у српској лингвистици

посвећена опозицији „живо”/„неживо”, али не и тој опозицији (искључиво) у српском језику; таквог дȅла још увек нема. Дисертација чију тему пријављујем била би покушај да се оно напише.

Први циљ истраживања је дескрипција – подела репрезентативног корпуса именица мушког рода прве врсте на (1) именице које имају акузатив јд. једнак генитиву јд. („аниматне” именице), (2) именице које имају акузатив јд. једнак номинативу јд. („инаниматне” именице) и (3) именице чији се акузатив среће у обе ове форме. Други циљ је да се објасне случајеви који нису у складу са општим принципом, наведеним у Предмету истраживања.

Хипотеза

Хипотеза је да пресудну улогу у избору акузативне форме игра значење, тј. особине ентитета који именица означава („референта”), а да су одступања од принципа узрокована формалним утицајем – аналогијом.

5. очекивани резултати

Очекује се да ће у овом истраживању хипотеза бити потврђена: један део неочекиваних примера биће објашњен допунским семантичким принципима, изведеним из општег принципа, а други део утицајем исте именице у другом значењу, или другим именицама из исте уже сфере употребе и сл.

6. план рада

Рад је подељен у следеће фазе:

- прикупљање релевантне научне литературе,
- прикупљање именица мушког рода прве врсте,
- подела прикупљених именица на тематске групе по (примарном) значењу,
- селекција репрезентативних именица у оквиру тематских група за проучавање у контексту,
- селекција и прикупљање текстова унутар којих ће се утврђивати релативне фреквенције проучаваних акузативних форми, анализа података.

7. методе истраживања

Од научних метода користиће се статистичка анализа, рачунарска обрада језика, различите семантичке и формалне анализе и (по потреби) анкета.

VII ЗАКЉУЧАК СА ОБРАЗЛОЖЕНОМ ОЦЕНОМ О ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ КАНДИДАТА: Данила Алексића, мастер

На основу наведених података о кандидату, Комисија констатује да је Данило Алексић, мастер подобан за израду докторске дисертације.

На основу постављених циљева и очекиваних резултата, Комисија констатује да је предложена тема подобна за израду докторске дисертације у области Српски језик.

На основу наведених података о предложеном ментору, Комисија констатује да је ванредни професор др Весна Ломпар подобна за ментора предложене докторске дисертације.

На основу изнетог, Комисија предлаже Наставно-научном већу Филолошког факултета Универзитета у Београду да донесе позитивне оцене о подобности кандидата Данила Алексића, мастер и предложене теме докторске дисертације „Категорија аниматности и форма акузатива у српском језику”, а да се за ментора именује др Весна Ломпар, ванредни професор Филолошког факултета у Београду.

ПОТПИСИ ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ

1.

2.

3.